

Szeifert Ferenc, Berettyóújfalu város polgármesterének köszöntője

Immáron hatodik alkalommal kerül megrendezésre a Bihari Diéta ülés-szaka.

„Ismerem a szervezők szándékát, eltökéltségét, amely azt sugallja, hogy a sokadik diétának is lesz még létjogosultsága. Éppen ezért úgy döntöttünk, a Bihari Diéta tudományos ülések további rendezését a város saját rendezvényeinek sorába veszi és gondoskodik a Bihari Diéta programjairól, melyhez kéri az eddigi résztvevők, tudósok közreműködését. Maradjon ez a tudományos műhely a táj rangját jelző, emelő rendezvény az egész Bihar-kutatás szimpóziuma. Megköszönöm az eddigi önzetlen munkájukat, és egyben további együttműködésre kérem önöket.”

Az elmúlt öt ülészsak előadásait hallgatva, illetve köteteit olvasva a Bihar-i táj múltjának, történelmének-néprajzának, a természeti környezetnek és a helyi társadalomnak szinte minden szegmensével megismerkedhettünk, átfogó beszámolók és dolgozatok láttak napvilágot vidékünkéről. Ennek megfelelően a korábbi ülészsakok és kötetek tematikája egyenként is rendkívül sokoldalú volt.

Ma – ígéretünkhöz híven – ismét összegyűlhetünk Berettyóújfaluban, tehát a „műhely” továbbra is működik. És ha visszagondolunk a már említett átfogó témafeldolgozásokra, azt kell, hogy mondjuk, hogy az igazi „műhelymunka” még csak most veszi kezdetét. A fő vonalak megismerése után ugyanis most lehetőségünk nyílik az igazán fontos részletek befogadására.

A mai alkalom az első a Bihari Diéták sorában, amely egyetlen konkrét téma köré szerveződött, és annak részleteit tárja elénk. Batthyány-émléké van, idén ünnepeljük gróf Batthyány Lajos miniszterelnök születésének 200. évfordulóját.

Batthyány Lajos iszonyú felelősséget vett a vállára, s nem csupán az első kormány megalakításával. Kormányának személyi kérdései sem voltak egyszerűek. Emberfeletti munkával túlterhelt miniszterei a magyar polgári állam megteremtésén fáradoztak. Csak így egyszerűen. Deák Ferenc annak jogrendjét, Eötvös József tanügyét, Széchenyi István, Klauzál Gábor és pénzügyminiszterként Kossuth Lajos a nélkülözhetetlen működtető intézményeket kívánta megteremteni. Kossuth a hadi készülődésben is alapvető szerepet vállalt. Szemere Bertalan a belügyi igazgatás szövevényes feladatával birkózott emberül.

Az 1840 és 1844-iki országgyűlésen a főrendi szabadelvű ellenzék vezéralakja volt. Részt vett az ipar színvonalának emelésére létesített országos magyar Védegyelet szervezésében is (1844), itt került először közvetlen kapcsolatba Kossuth Lajossal, aki az egyesület igazgatója volt. Kossuth neki köszönheti 1847-es országgyűlési követé történő megválasztását. Fontos ezt hangsúlyoznunk, hiszen mint köztudott, a mi vidékünkön, Biharban is a reformkori és a 48–49-es vezéralakok közül éppen Kossuthnak alakult ki a legelevenebb, legnagyobb kultusza.

Batthyány Lajos 1848–1849-iki parlamenti és politikai szerepe eléggé ismert. A császár 1848-ban az első magyar minisztérium megalakításával bízta meg, ő az 1848. március 23-i ülésen olvasta fel miniszteri jegyzékét. Lamberg Ferenc Fülöp 1848. szeptember 28-i felkoncolása után Bécsbe utazott, és miniszteri megbízatását visszaadta a császárnak. Lemondott egyszersemind országgyűlési követi tiszteről is, és visszavonult a magánéletbe. E perctől azonban, immár közpolgárként engedett a honvédelmi bizottmány parancsának, fegyvert fogott, mint közkatona Theodorovich tábornok ellen Vidoss József seregében Vas megyében, ahol azonban leesett lováról, és súlyosan megsebesült a karján.

Felgyógyulása után újra országgyűlési követé választották, s 1848. december 31-én ő tette azt az indítványt az országgyűlésen, hogy küldöttséget indítsanak Windisch-Grätz tábornagyhoz, és ha lehet, Olmützbe is a császárhoz, hogy békét kérjenek. Ő maga is e küldöttség tagja volt, amelynek azonban nem sikerült remélt célját elérnie. Néhány napig fogva tartották, majd szabadon engedték. Visszautazott Pestre, ahol 1849. január 6-án újra elfogták, s a budai laktanyába zárták. A magyar seregek közeledtével Pozsonyba, Laibachba, Olmützbe, s a főváros visszafoglalása után ismét Pestre hozták, ahol felségsértés miatt kötél általi halálra ítélték. Ezt az ítéletet később kegyelemből (és a nyakán a maga által vágott seb miatt) golyó által való kivégzésre módosították, s október 6-án kivégezték.

A mai előadások sora e mártíromságot vállalt, a magyar nemzet egységéért és az államiság függetlenségéért, a klasszikus értelemben vett polgári Magyarország megteremtéséért tevékenykedő államférfi koráról, politikai tevékenységéről, és annak bihari vonatkozásairól, szereplőiről, kor- és sors-társairól hallhatunk előadásokat. Az országos emlékévhöz méltóan emlékezünk meg mi is azokról a fontos eseményekről és személyekről, melyek a mi vidékünk szempontjából meghatározók voltak az adott korszakban.

Tovább növeli a rendezvény jelentőségét és jelképértékét, hogy az előadók Debrecenből és Nagyváradról kerülnek ki. Debrecen a szabadságharc őrvárosa, Nagyvárad pedig (ahogy Kossuth nevezte: a magyar Birmingham) fegyverkészítő-központ volta révén a szabadságharc „szertára” volt, így az akkori események két jelentős központjáról beszélhetünk. Ha pedig a mai

viszonyokra gondolunk, tudjuk, hogy a regionális folyamatok révén két olyan együttműködő, jelentős központként jelentkező nagyváros, melyek mellett egyre intenzívebb kulturális és gazdasági kapcsolatai által Berettyó-újfalú is egyre jelentősebb szerepet tölt be. Igazoljuk e szerepet a mai alkalommal is!

Bár jelentős korszak, de ha végiggondoljuk, hogy időben milyen kis szelete ez Magyarország és Bihar történetének, most még bizakodóbban mondhatjuk azt, hogy a Bihar Diétának a jövőt tekintve is „van létjogosultsága”, és reméljük, hogy múltunk valamennyi időszakával is hasonló részletességgel, alaposággal ismerkedhetünk meg a bihari múlt kutatóinak és a szervezők jóvoltából a későbbiekben.